

شناسایی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

زهرا حسینی^۱، حبیب هنری^{۲*}، فرزاد غفوری^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی ۲- دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی ۳- دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۱۳

Identification the Factors Affecting the Sports Migration of Elite Iranian Athletes

Zahra Hosseini¹, Habib Honari^{2*}, Farzad Ghafouri³

1- Master in Sport Management, Allameh Tabataba'i University 2- Associate Professor of Sport Management, Allameh Tabataba'i University 3. Associate Professor of Sport Management, Allameh Tabataba'i University

Received: (2019/12/23) Accepted: (2020/03/03)

چکیده

Abstract

The present study sought to prioritize the causes of the migration of national team athletes from the country while recognizing the causes. This research was based on the purpose of applied research and based on qualitative-quantitative (mixed) method. In the qualitative section and to obtain basic information through structured and semi-structured interviews, sampling was performed as snowballs and interviews with 15 athletes of national teams and theoretical saturation was obtained. The statistical population of the study included a small number of all medal-winning athletes participating in the last two Asian and Olympic Games, 177 of whom 118 randomly selected according to Morgan's table. The research tool was a researcher-made questionnaire that confirmed the formal validity and content of the questionnaire by 10 professors of sports management and sports experts, and the reliability of the questionnaire was reported through Cronbach's alpha ($\alpha = 0.96$). In the data analysis, descriptive and inferential statistics were used with SPSS software versions 22 and Smart PLS3. The results of the research show that the priorities of the factors affecting the sports migration of athletes of national teams are as follows: managerial (3.81), social (3.8), political (3.62), psychological (3.6), cultural (3.17) And economic (3/01). In order to prevent the migration of human capital of sports in the country, each of the mentioned factors must be considered; Also, the results of the fitness tests confirmed the proper fit of the final model of the factors affecting the migration of Iran's elite athletes.

Keywords

Migration, Sports Migration, Elite, Human Resources, Athletes.

پژوهش حاضر در پی آن بود تا ضمن شناخت عللی که باعث مهاجرت ورزشکاران تیم‌های ملی از کشور می‌شود، آن‌ها را اولویت‌بندی کند. این پژوهش بر اساس هدف از نوع تحقیق‌های کاربردی و بر اساس روش از نوع کیفی - کمی (آمیخته) بود. در بخش کیفی و برای دستیابی به اطلاعات اولیه از طریق مصاحبه ساختاریافته و نیمه ساختاریافته، نمونه‌گیری به‌صورت گلوله برفی و مصاحبه‌ها با ۱۵ نفر از ورزشکاران تیم‌های ملی انجام گرفت و اشباع نظری حاصل شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کمی شامل همه ورزشکاران مدال‌آور شرکت‌کننده در دو دوره اخیر بازی‌های آسیایی و المپیک بود که تعداد آن‌ها ۱۷۷ نفر که طبق جدول مورگان تعداد ۱۱۸ نمونه به‌صورت تصادفی انتخاب شد. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که روایی صوری و محتوایی پرسشنامه به تأیید ۱۰ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و خبرگان ورزشی رسید و پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.96$) گزارش شد. در تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی با نرم‌افزارهای اس.پی.اس.اس نسخه ۲۲ و اسمارت.پی.ال.اس ۳ استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران تیم‌های ملی به‌این‌ترتیب است: مدیریتی (۳/۸۱)، اجتماعی (۳/۸)، سیاسی (۳/۶۲)، روان‌شناختی (۳/۶)، فرهنگی (۳/۱۷) و اقتصادی (۳/۰۱). برای جلوگیری از مهاجرت سرمایه‌های انسانی ورزش کشور باید هریک از عوامل ذکرشده موردتوجه قرار گیرد؛ همچنین نتایج آزمون‌های نیکویی برازش نیز، برازش مناسب مدل نهایی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران نخبه ایران را تأیید کرد.

واژه‌های کلیدی

مهاجرت، مهاجرت ورزشی، نخبگان، نیروی انسانی، ورزشکاران.

* نویسنده مسئول: حبیب هنری

*Corresponding Author: Habib Honari, E-mail: honari_h@yahoo.com

مقدمه

امروزه ورزش عرصه‌های مختلف زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده است و به‌عنوان یک سرمایه عظیم انسانی وجوه متفاوتی به خود گرفته است. ورزش علاوه بر اینکه از نظر انسانی و اقتصادی سرمایه است، می‌تواند در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی، تربیتی و اجتماعی نیز سرمایه ساز باشد (۱۶). سرمایه انسانی جان‌مایه و عامل اصلی و اساسی پیشرفت ملت‌ها و موتور محرک و پیش‌برنده توسعه و اساس و بنیاد ثروت و دارایی هر ملت است (۱۹). رامّا^۱، سرمایه انسانی را به‌عنوان توان بالقوه برای موفقیت با توجه به توانایی‌ها، قابلیت‌ها و ظرفیت افراد تعریف می‌کند. نورتون و کاپلان^۲، سرمایه انسانی را شامل موجودیت و در دسترس بودن مهارت‌ها، استعدادها و دانش فنی افراد می‌دانند که برای انجام فعالیت‌های سازمانی ضروری هستند (۶). امروزه کاملاً پذیرفته شده است که ظرفیت‌های انسانی در هر کشوری عامل اساسی توسعه پایدار بوده و آموزش عنصر کلیدی ایجاد این ظرفیت‌هاست؛ بنابراین افراد آموزش‌دیده و ماهر، برای غلبه بر مشکلات، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه اهمیتی حیاتی دارند (۱۵). همچنان که اهمیت نیروی انسانی متخصص زمانی آشکار می‌شود که بدانیم بر اساس نتایج حاصل از مطالعات بانک جهانی در ۱۹۲ کشور جهان، رشد و توسعه این کشورها بیش از سرمایه فیزیکی و طبیعی، مربوط به سرمایه انسانی آن‌ها بوده است (۱۴). امروزه یکی از مهم‌ترین موضوعات اجتماعی که آثار اقتصادی و فرهنگی بر کشورها دارد، پدیده مهاجرت است. مهاجرت به‌عنوان پدیده‌ای جمعیتی، مورد توجه رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی است نظریات مختلفی در باب مهاجرت بیان شده است. به‌خصوص با افزایش روند مهاجرت و تعداد مهاجران پس از جنگ جهانی دوم، این پدیده بیش‌ازپیش مورد توجه نظریه‌پردازان علوم انسانی و اجتماعی قرار گرفت (۱۱). مهاجرت واژه‌ای است برای انواع حرکات جمعیتی بین قلمروها که منجر به تغییر دائم یا نیمه دائم مکان سکونت شود، به کار می‌رود (۲۳). جامعه‌شناسان مهاجرت را به تحرک جمعیت از یک محل جغرافیایی به محل دیگر تعریف نموده‌اند. همچنان مهاجرت نقل مکان از محلی به محل دیگر برای کار یا زندگی تعریف گردیده است (۸). مهاجرت می‌تواند به‌عنوان یک ابزار سیاستی به‌منظور هدایت سرمایه انسانی به سطح اجتماعی بهینه سرمایه‌گذاری مورد استفاده قرار گیرد. مهاجرت افراد با تحصیلات بالا از کشورهای در حال توسعه، تأثیری بر کل

سرمایه‌گذاری انسانی در این کشورها دارد (۵). جمعیت مهاجران در سال ۲۰۱۵ در سراسر دنیا بالغ بر ۲۴۴ میلیون گردیده است که معادل ۳/۳ درصد از کل جمعیت ساکنان زمین است (۹). یکی از انواع مهم مهاجرت نخبگان در کشور ایران که در چند سال اخیر شاهد آن بودیم، مهاجرت نخبگان ورزشی است (۴). هرگاه اسم مهاجرت نخبگان به میان می‌آید، بیشتر نخبگان علمی در ذهن تداعی می‌شود؛ درحالی‌که مهاجرت نخبگان ورزشی که نماد و سمبل یک ملت در مجامع بین‌المللی هستند، به همان اندازه می‌تواند دارای اهمیت و اثرات سوء بر کشور باشد. نخبگان ورزشی از سرمایه‌های هر کشور محسوب می‌شوند که پیشرفت‌هایی در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برای آن جامعه را رقم می‌زنند. روی هم رفته، باور بر آن است که توسعه پایدار ورزشی، تلاش برای حضور مؤثر در میادین بین‌المللی، به اهتزاز درآوردن پرچم کشور در تورنمنت‌های جهانی، نهاده‌ای کردن ورزش در سطح کشور و فرهنگ‌سازی غنی که می‌تواند کمک فراوانی به پیشگیری از انواع بیماری‌ها بکند، همه و همه برآیند کار و میوه تلاش نخبگان جامعه است (۳). مهاجرت ورزشی^۳ اصطلاحی است که برای مهاجرت ورزشکاران و یا مربیان ورزشی به کار می‌رود. بسیاری از ورزشکاران و یا مربیان ورزشی برای ادامه کار حرفه‌ای خود اقدام به مهاجرت به کشورهای دیگر را می‌کنند، درعین حال بسیاری از کشورها در جهت رفع نیاز خود به مربیان ورزشی و یا ورزشکارانی که در امر توسعه و بهبود رشته ورزشی خاص اقدام به استخدام افراد خارجی می‌نمایند. این پدیده اجتماعی بر اثر عوامل مختلف ایجاد و گسترش یافته است و پیامدهای مثبت و منفی در پی دارد. در دهه اخیر این نوع مهاجرت، از نظر شخصیتی به ورزش کشور لطمه وارد شده و از نظر ورزشی و منابع انسانی به کشور ضرر وارد کرده است. درواقع این نوع رفتن‌ها یک بحران بزرگ برای ورزش کشور شده است، بحرانی که احتمال وسیع‌تر شدن آن هم وجود دارد. از دست دادن نخبگان ورزشی چند سالی است که زنگ خطر را برای ورزش ایران به صدا درآورده است (۲). این الگوی مهاجرت کشورها را با پیامدهای مهمی در موضوعات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی روبرو می‌سازد (۱۷).

بر اساس آمار صندوق بین‌المللی پول^۴، ایران در رتبه اول جهانی خروج نخبگان جوان در جهان قرار دارد. فضای معیوب

4. International Monetary Fund (IMF)

1. Rama
2. Norton & Caplan
3. Sport Migration

آن‌ها در کشورهای مختلفی شکل گرفته و رقم‌زده می‌شود (۱). اهمیت طرح این موضوع در حیطه ورزش از آنجا ناشی می‌شود که این پدیده سال‌هاست که گریبان گیر ورزش کشور است و هر ساله شاهد مهاجرت ورزشکاران سطح بالای تیم‌های ملی کشورمان هستیم. تحقیق حاضر بر آن است که با توجه به رشد این مسئله در ورزش کشور، مهم‌ترین عوامل را شناسایی و گامی هرچند کوچک اما مؤثر در توسعه و اعتلای ورزش کشور و تلاشی برای جلوگیری از مهاجرت نخبگان ورزشی برداشته باشد.

مطالعاتی در راستای شناسایی علل مهاجرت نخبگان در کشورهای در حال توسعه انجام گرفته است. صحبتی‌ها و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی مهاجرت علمی پژوهشگران و متخصصان ایرانی حوزه علوم پزشکی به دانشگاه‌های کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس» به این نتیجه رسیدند که از مهم‌ترین عوامل می‌توان به سیاست‌های تشویقی و مالی بسیار مناسب این کشورها اشاره کرد. با توجه به پیچیدگی‌های مسئله و روابط علی - معلولی بین عوامل تأثیرگذار بر مهاجرت نخبگان و بازخورها و حلقه‌های علی برای درک این چالش‌ها و تحلیل راهکارهای لازمه نیاز است که از رویکرد سیستم دینامیک استفاده شود. جواد زاده (۱۳۹۴) در تحقیقی تحت عنوان «علل اجتماعی مهاجرت نخبگان ایرانی به دانشگاه‌های آمریکایی» بیان کرد که بین طبقه اجتماعی و مهاجرت رابطه معناداری وجود ندارد، رابطه بین سبک زندگی ایرانی و مهاجرت معکوس بوده و بین ساخت اجتماعی ایران و مهاجرت نخبگان رابطه مستقیمی وجود ندارد. اسدی و همکاران در سال (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان «تابعیت از منظر حقوق ورزشی بین‌المللی» را به انجام رساندند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که رابطه معنی‌داری میان وضعیت و تغییرات تابعیتی ورزشکاران و اقتدار سازمان‌های بین‌المللی ورزشی و قوانین و مقررات آن‌ها، عوامل اقتصادی، سیاست‌گذاری دولتها در ورزش قهرمانی و پذیرش تابعیت مضاعف در برخی از کشورها و در قوانین، مقررات و رویه‌های سازمان‌های بین‌المللی وجود دارد. فروتن و شیخ (۱۳۹۶) با ارائه مقاله‌ای تحت عنوان «بررسی گرایش دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد به مهاجرت بین‌المللی» مبتنی بر یک تحقیق پیمایشی به این نتیجه رسیدند که گرایش جوانان به مهاجرت عمده‌تاً تحت تأثیر دستیابی به فرصت‌های شغلی و تحصیلی مناسب‌تر است. طاهری دمنه و کاظمی (۱۳۹۷) در مقاله «تمایل به مهاجرت در بین جوانان؛ مطالعه‌ای کیفی در تصاویر

کسب‌وکار، وضعیت نابسامان اشتغال به همراه حقوق و دستمزدهای ناچیز، تنها بخشی از مشکلات نخبگان ایرانی است. این مسائل به‌اضافه فقدان برخورداری از شخصیت اجتماعی و حمایت‌های معنوی از نخبگان، انگیزه‌های این قشر را در مهاجرت به کشورهای خارجی فراهم آورده و به دلیل عدم برنامه‌ریزی منسجم جهت مرتفع نمودن این مشکلات، متأسفانه شاهد آن هستیم که حجم بسیار بالایی از نخبگان کشور، راه خروج از ایران را در پیش گرفته‌اند. علاوه بر تمام مشکلات ساختاری اقتصاد که با تأثیر مستقیم خود، منجر به فراهم آوردن شرایط خروج نخبگان از کشور مسائل قانونی و کاستی‌های حمایتی که از فقدان قوانین جامع ناشی می‌شوند، مزید بر علت شده‌اند (۱۰). عوامل بسیار زیادی در مهاجرت نخبگان تأثیر دارد که مهم‌ترین آن‌ها را می‌توان به دودسته‌ی عوامل داخلی و خارجی تقسیم‌بندی کرد. از عوامل خارجی (جاذبه‌ای) که در زمینه‌های مختلف در کشورهای توسعه‌یافته یا مهاجرپذیر وجود دارد، می‌توان به بالا بودن سطح رفاهی و مالی اشاره کرد. عوامل داخلی (دافعه‌ای) نیز از دیگر عوامل مؤثر بر خروج نخبگان است. انگیزه و علت این‌گونه مهاجرت‌ها را بیشتر باید در مسائل داخلی جست‌وجو کرد. ویژگی‌های داخلی تشدیدکننده خروج نخبگان حول محورهای عوامل سیاسی و اجتماعی، عوامل علمی و فرهنگی، عوامل اقتصادی، آموزشی، شغلی و معیشتی است (۱۳). مردم معمولاً به دلیل دور شدن از شرایط یا عوامل نامساعد دورکننده‌ای مانند فقر، کمبود غذا، بلایای طبیعی، جنگ، بیکاری و کمبود امنیت مهاجرت می‌کنند. دلیل دوم می‌تواند شرایط و عوامل مساعد جذب‌کننده مانند امکانات بهداشتی بیشتر، آموزش بهتر، درآمد بیشتر و مسکن بهتر در مقصد مهاجرت باشد (۲۲). گفته می‌شود که نامطلوب‌ترین وجه پدیده مهاجرت را باید در جامعه مبدأ جست‌وجو کرد (۲۱).

در این میان عوامل و مسائل زیادی از نظر اقتصادی، اجتماعی، مدیریتی و ... وجود دارند که باعث دلسرد شدن و مهاجرت ورزشکاران شده است. از جمله این مسائل می‌توان به مسائل مالی، عدم شایسته‌سالاری، پشت خط ماندن، اشکال در قوانین بین‌المللی و فدراسیون‌های جهانی، آزادی‌های اجتماعی، قوانین مهاجرتی کشورهای مهاجرپذیر، غفلت فدراسیون‌ها از شرایط ورزشکارانش، وجود مدیران غیرورزشی، بی‌مهری مسئولان، ناکارآمدی مدیران و فقدان حمایت معنوی اشاره کرد. با افزایش جهانی‌شدن و حرفه‌ای شدن بین رشته‌های ورزشی، ورزشکاران به‌طور فزاینده‌ای مهاجرت می‌کنند تا کار پیدا کنند و به این ترتیب، رشد و پیشرفت ورزشی و غیرورزشی

(۲۰۲۰) در پژوهش خود تحت عنوان «دیدگاه سازمانی در مورد فرار مغزها: سازمان‌ها برای متوقف کردن آن چه کارهایی می‌توانند انجام دهند؟» به این نتیجه رسیدند که فرصت‌های رشد شغلی و مشوق‌ها مستقیماً بر فرار مغزها تأثیر می‌گذارد. توریسی و پرناگالو^۵ (۲۰۲۰) تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه بین رضایت شغلی و فرار مغزها: پرونده ایتالیایی» را با استفاده از دو نظرسنجی برای محققان ایتالیایی در خارج از کشور (IRA) و محققان ایتالیایی در ایتالیا (IRI) انجام دادند. آن دسته از محققانی که در خارج از کشور زندگی می‌کردند رضایت خود را از شرایط شغلی اعلام می‌کردند که بر کیفیت زندگی آن‌ها تأثیر مثبت داشت و تمایل آن‌ها برای بازگشت به ایتالیا را کاهش می‌داد. در مقابل، محققانی که در ایتالیا باقی‌مانده‌اند عدم رضایت شغلی و کیفیت پایین زندگی را ثبت می‌کنند و تمایل به مهاجرت به خارج از کشور را نشان می‌دهند.

پژوهش‌های انجام‌شده دلایل پدیده مهاجرت را در بین نخبگان علمی و پژوهشگران بررسی کرده است و خلأ عدم پوشش دهی ورزشکاران و عوامل مربوط به آن‌ها در پژوهش‌ها احساس می‌شود. با توجه به رشد روزافزون این پدیده و لطمه‌ای که به چهره ورزش کشور وارد می‌کند، دستیابی به انگیزه‌های خروج ورزشکاران از کشور و شناسایی عوامل مؤثر بر خروج ورزشکاران و بررسی راهکارهای اجرایی و عملی کنترل این پدیده بیش‌ازپیش ضروری است. لذا محقق در این تحقیق بر آن شده است تا عواملی را که در بروز این پدیده مؤثر است را شناسایی و اولویت‌بندی کند و در آخر الگوی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران را تدوین کند.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی بوده و از لحاظ معیار کاربرد نیز این تحقیق از نوع کاربردی بود. از نظر روش تحقیق، تحقیق حاضر در دسته تحقیق کیفی - کمی (آمیخته) قرار می‌گیرد. در این تحقیق در بخش کیفی و برای دستیابی به اطلاعات اولیه از طریق مصاحبه ساختاریافته و نیمه ساختاریافته، نمونه‌گیری به صورت گلوله برفی و مصاحبه‌ها با ۱۵ نفر از ورزشکاران تیم‌های ملی تا رسیدن به اشباع نظری انجام شد. بعد از انجام کدگذاری و سپس با تنظیم پرسشنامه محقق ساخته‌ای که روایی صوری و محتوایی آن توسط ۱۰ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و خبرگان

آینده»، با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته به بررسی تصاویر آینده جوانانی که مایل به مهاجرت هستند می‌پردازد. نتایج نشان داد که سه تم اصلی یعنی: تصاویر ویران شهری از مبدأ، پیروی از یک همه‌گیری برای رفتن و جاذبه مقصد تصاویر قوی محرک مهاجرت به شمار می‌آیند. در این میان، بیشترین و قابل‌ملاحظه‌ترین سهم مربوط به تصاویر ویران شهری از مبدأ است. بندیکت و اوکپیر^۱ (۲۰۱۲) دلایل مهاجرت را به عوامل جاذبه (مثل جاذبه‌های اقتصادی) و عوامل دافعه نسبت دادند. انگوما و اسماعیل^۲ (۲۰۱۳) تفاوت‌های دستمزدی و همگرایی درآمدی با کشورهای مقصد، اندازه جمعیت و بی‌ثباتی سیاسی محلی را از عوامل مهاجرت نخبگان برشمردند. مارکس و همکاران^۳ (۲۰۱۴) در پژوهش خود تحت عنوان «اوضاع نامساعد منطقه‌ای، توافق غیررقابتی کارمندان و فرار مغزها» نشان دادند که قراردادهای غیررقابتی که برخی قراردادهای درجایی که الزامی نیست اجرایی می‌کنند مسبب فرار مغزهای دانشوران به خارج از کشور هستند. چون فضا غیررقابتی است، قراردادهایی اجرایی می‌شوند که گاهی لازم هم نیستند. نکته مهم این است که این اثر به شدت در کارگرانی که بیشتر همکاری می‌کنند و کارشان بیشتر مؤثر است، احساس می‌شود. فخرودینووا و همکاران^۴ (۲۰۱۴) در پژوهش خود تحت عنوان «ارتباط مشکلات بازار کار جوانان و فرار مغزها» به بررسی مشکلات متخصصان جوان و تغییر روند فرار مغزها به سمت گردش مغزها پرداختند. در این پژوهش مسئله فرار مغزها به عنوان فاکتوری تأثیرگذار بر امنیت اقتصادی و اطلاعاتی در نظر گرفته شده است. همچنین در این پژوهش سیستم قشربندی اطلاعاتی نیز منظور گردیده است. نتایج نشان از تأثیر منفی فرار مغزها بر امنیت اقتصادی و اطلاعاتی جمهوری تاتارستان، داشته است. ریبیرو و همکاران^۵ (۲۰۱۴) علت مهاجرت نخبگان را عمدتاً به عواملی چون جستجو برای فرصت‌های اشتغال بهتر و کسب فرصت‌های توسعه حرفه‌ای نسبت دادند. بومه و گلاسره^۶ (۲۰۱۵) در پژوهش خود با عنوان «تجربه مهاجرت، محرک‌ها و فرار مغزها، تئوری و شواهد تجربی» مدلی تئوریک برای شکل‌دهی مهارت‌های افراد و مهاجرت را توسعه دادند. آن‌ها نشان دادند که تجربه مهاجرت، اثر فزاینده تحریک‌آمیزی بر مهاجرت‌های آتی دارد همچنین کثیرالولد و همکاران (۲۰۱۶) اظهار کرده‌اند عوامل فرهنگی و اجتماعی بر کاهش مهاجرت مؤثر است. وانیاراچکی و همکاران^۷

5. Ribeiro et al
6. Boome & Glasser
7. Wanniarachchi et al
8. Torrisi & Pernagallo

1. Benedict & Ukpere
2. Ngoma & Ismail
3. Marx, Singh & Fleming
4. Fakhrutdinova, Kolesnikova, Suleimanov & Khalikov

جدول (۱) آمده است.

جدول ۱. نتایج پایایی پرسشنامه

عوامل	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
اقتصادی	۲۱	۰/۷۹
اجتماعی	۵	۰/۸۹
فرهنگی	۶	۰/۸۷
سیاسی	۹	۰/۸۷
مدیریتی	۱۳	۰/۹۵
روان‌شناختی	۱۹	۰/۹۴
کل	۷۳	۰/۹۶

ورزشی مورد تأیید قرار گرفت همچنین پایایی پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۶ گزارش شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کمی شامل همه ورزشکاران مدال‌آور شرکت‌کننده در دو دوره اخیر بازی‌های آسیایی و المپیک بود که تعداد آن‌ها ۱۷۷ نفر که طبق جدول مورگان تعداد ۱۱۸ نمونه به‌صورت تصادفی انتخاب شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، نرم‌افزارهای اس.پی.اس.اس^۱ نسخه ۲۲ و اسمارت پی.ال.اس^۲ استفاده شد. مقدار آلفای محاسبه‌شده برای پرسشنامه تحقیق حاضر در

نتایج تحقیق

نتایج آمار توصیفی اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به اعضای نمونه مورد مطالعه شامل گروه سنی، جنسی، رشته تحصیلی، مدرک تحصیلی و رشته ورزشی در جدول شماره (۲) ارائه شده است.

از آمار توصیفی نظیر میانگین، حداقل، حداکثر، فراوانی، درصد و انحراف استاندارد برای توصیف متغیرها در جامعه تحقیق استفاده شده است. روش‌های آماری استنباطی با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۲ آزمون گردیده است. در سطح آمار استنباطی از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف^۳ برای تعیین وضعیت نرمال بودن داده‌ها و از آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی عوامل مؤثر استفاده شد و برای تدوین الگوی مهاجرت ورزشکاران از نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس استفاده گردید.

جدول ۲. اطلاعات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها

درصد	فراوانی	
۳/۸	۳	زیر ۲۰
۳۴/۶	۲۷	۲۰-۳۰
۳۹/۷	۳۱	۳۰-۴۰
۱۴/۲	۱۱	۴۰-۵۰
۶/۴	۵	۵۰-۶۰
۱/۳	۱	۶۰-۷۰
۶۱/۵	۴۸	مرد
۳۸/۵	۳۰	زن
۸۳/۳	۶۵	تربیت‌بدنی
۱۶/۷	۱۳	غیر تربیت‌بدنی
۱۲/۸	۱۰	دیپلم
۳/۸	۳	فوق‌دیپلم
۱۷/۹	۱۴	لیسانس
۱۹/۲	۱۵	فوق‌لیسانس
۴۶/۳	۳۶	دکتری
۴۸/۷	۳۸	گروهی
۵۱/۳	۴۰	انفرادی

به منظور بررسی وضعیت نرمال بودن داده‌ها از آزمون (۳) آورده شده است.
کلموگراف - اسمیرنوف استفاده شده که نتایج آن در جدول شماره

جدول ۳. نتایج کلموگراف - اسمیرنوف جهت بررسی توزیع داده‌ها در پرسشنامه علل مهاجرت ورزشکاران

عوامل	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون کلموگروف - اسمیرنوف	سطح معنی‌داری	خطای استاندارد میانگین
اقتصادی	۳/۸۴	۰/۴۶	۰/۴۳	۰/۸۷	
اجتماعی	۳/۸۹	۰/۹۷	۰/۰۱	۱/۶۲	
فرهنگی	۳/۷۹	۰/۹۲	۰/۰۴	۱/۳۸	
سیاسی	۳/۹۱	۱/۱۱	۰/۳۱	۰/۹۵	
مدیریتی	۳/۹	۰/۹۳	۰/۰۶	۱/۳۲	
روان‌شناختی	۳/۸۵	۰/۸	۰/۶۴	۰/۷۴	

به منظور اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران
آزمون فریدمن مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج حاصل در

جدول ۴. رتبه‌بندی گویه‌های اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی‌داری
۱	نداشتن امنیت اقتصادی بعد از عمر قهرمانی	۱۴/۴۲	۱/۵۲	۰/۰۱
۲	تمرکز بودجه و دستمزد در رشته‌های خاص (فوتبال، والیبال و ...)	۱۳/۱۷	۵۶	
۳	درآمدزا بودن ورزش در کشورهای دیگر	۱۳/۰۱		
۴	نگرانی از تأمین آینده مالی خانواده	۱۲/۹۴		
۵	مشکلات اعزام‌ها به علت مشکلات ارزی	۱۲/۶۲		
۶	وابسته بودن عمر قهرمانی و کیفیت آن به مسائل مالی	۱۲/۴۶		
۷	نداشتن شغل دیگر با توجه به زمان زیاد اردوها	۱۲/۱۰		
۸	تصور آینده مالی و تلاش برای کسب حداکثر درآمد در زمان ورزشکار بودن	۱۱/۹۲		
۹	تأمین نبودن ورزشکاران از لحاظ مالی	۱۱/۴۲		
۱۰	برنامه‌ریزی برای آینده اقتصادی	۱۱/۰۱		
۱۱	عدم تقبل کافی هزینه‌های اعزام از جانب فدراسیون	۱۰/۷۹		
۱۲	پرداخت دیرهنگام پاداش‌ها و جوایز مصوب	۱۰/۷۴		
۱۳	امتیازات پاداش‌ها برای مسابقات خاص	۱۰/۶۶		
۱۴	مصوب نشدن جوایز قهرمانان	۱۰/۳۹		
۱۵	نداشتن شغل دولتی	۹/۹۱		

۱۶	مکفی نبودن حقوق و دستمزد	۹/۸۴
۱۷	کم شدن پرداخت‌ها در زمان عدم نتیجه‌گیری	۹/۸۱
۱۸	شرایط اردوها و امکانات سخت‌افزاری موجود	۹/۳۷
۱۹	عدم پرداخت پول توجیبی در سفرهای برون‌مرزی	۸/۵۷
۲۰	وضعیت مالی ضعیف گذشته خانوادگی	۷/۹۹
۲۱	مهاجرت برای تجاری‌سازی از طریق ورزش	۷/۸۶

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه‌های اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج جدول

جدول ۵. رتبه‌بندی گویه‌های اجتماعی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی‌داری
۱	اجرا نکردن قوانین مصوب در خصوص مزایای اجتماعی (شغل، بیمه و ...) ورزشکاران	۳/۱۷	۱/۶۶	۰/۰۱
۲	تعریف نشدن صحیح جایگاه اجتماعی ورزشکاران	۳/۱۲	۴	
۳	کمبود برابری و عدالت در ورزش	۳/۰۰		
۴	تبعیض جنسیتی در برخی رشته‌ها	۲/۹۲		
۵	رعایت شان و منزلت اجتماعی در کشور مقصد مهاجرت	۲/۷۹		

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه‌های اجتماعی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج

جدول ۶. رتبه‌بندی گویه‌های فرهنگی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی‌داری
۱	آگاهی نداشتن مردم از مشکلات ورزشکاران	۳/۸	۱/۶۳	۰/۰۱
۲	ورود افراد و رسانه‌های غیرمتخصص به ورزش	۳/۷۶	۳	
۳	بازیچه قرار دادن ورزشکار و به حاشیه بردنش توسط رسانه‌ها	۳/۶۷		
۴	سرازیر شدن انتقادات به دنبال شکست (از جانب مدیران، رسانه‌ها و مردم)	۳/۴۱		
۵	شناخته نشدن فلسفه ورزش برای ورزشکار	۳/۲۲		
۶	تفکر همیشه برنده شدن	۳/۱۵		

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه‌های فرهنگی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج جدول ۶، بالاترین اولویت مربوط به «آگاهی نداشتن مردم از مشکلات ورزشکاران» بود.

جدول ۷. رتبه‌بندی گویه های سیاسی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی داری
۱	عدم ثبات در شرایط اقتصادی کشور	۵/۶۲	۵۸/۱۹	۰/۰۱
۲	آشنا نبودن سران کشور با ورزش	۵/۶		
۳	قرار نداشتن ورزش در راهبردهای اصلی کشور	۵/۴		
۴	اولویت نداشتن ورزش برای سران کشور	۵/۴		
۵	جدا نبودن سیاست از ورزش	۵/۲۸		
۶	نداشتن آزادی بیان و حق انتقاد کردن در ورزش	۵/۲۲		
۷	از بین رفتن تمرکز ورزشکاران با سخت‌گیری‌های حراست در سفرهای برون مرزی	۴/۶۴		
۸	مسئله عدم مبارزه با ورزشکاران اسرائیلی	۳/۹۹		
۹	هم مسیر بودن با جبهه‌های موافق مسئولان	۳/۸۴		

جدول ۷، بالاترین اولویت مربوط به «عدم ثبات در شرایط اقتصادی کشور» بود.

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه های سیاسی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج

جدول ۸. رتبه‌بندی گویه های مدیریتی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی داری
۱	توجه مدیران به رشته‌های خاص	۸/۱۲	۱۲	۰/۰۱
۲	عملی نشدن وعده‌های مسئولان	۷/۷	۲۵/	
۳	منفعت‌اندیشی مدیران در ورزش	۷/۱۶		
۴	عدم ورود متخصصین ورزشی	۷/۱۳		
۵	از جنس ورزش نبودن مدیران	۷/۱۲		
۶	نتیجه گرا بودن مدیران و نحوه برخورد مدیران با ورزشکاران	۷/۱		
۷	عدم حمایت کافی مدیران از ورزشکاران	۷/۰۸		
۸	نظارت کم مسئولین متعهد و دلسوز بر بازیکنان	۶/۷۷		
۹	نگاه غیرحرفه‌ای مدیران به ورزش	۶/۷۵		
۱۰	حضور کم مدیران کنار تیم‌ها و نظارت ضعیف بر اردوهای تیم‌های ملی	۶/۷۴		
۱۱	رعایت کم نظام شایسته‌سالاری	۶/۷۴		
۱۲	صداقت کم مسئولان و ایجاد عدم حس اعتماد	۶/۵۶		
۱۳	حضور بی‌رمق مدیران برای استقبال از بازگشت تیم‌ها	۶/۰۴		

جدول ۸، بالاترین اولویت مربوط به «توجه مدیران به رشته‌های خاص» بود.

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه های مدیریتی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج

جدول ۹. رتبه‌بندی گویه های روان‌شناختی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	گویه	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی‌داری
۱	آسودگی روانی و بازده مناسب در صورت تأمین بودن در کشور مقصد	۱۱/۸۷	۳۷/۷۹	۰/۰۱
۲	عدم توجه به ورزشکار آسیب‌دیده و کنار رفته	۱۱/۰۶		
۳	نداشتن امید به آینده	۱۱/۰۴		
۴	عدم توجه به زحمات ورزشکار برای تیم ملی	۱۰/۸۷		
۵	مقایسه ذهنی ورزشکار بین پاداش دریافتی و مدال کسب‌شده و میزان فشار متحمل شده	۱۰/۴		
۶	تفکر ابزاری مدیران نسبت به ورزشکاران	۱۰/۲۷		
۷	قدردانی و تشکر کردن از ورزشکار در کشور مقصد	۱۰/۲۴		
۸	از دست دادن آرامش ذهنی و افت رکورد	۱۰/۰۷		
۹	تنها گذاشتن ورزشکار در زمان شکست	۱۰/۰۱		
۱۰	کمرنگ شدن محبوبیت بعد از ماندن از میادین	۹/۷۲		
۱۱	احساس یاس و خلأ بعد از عمر قهرمانی	۹/۷۱		
۱۲	انتظار برد همیشگی از جانب مسئولان	۹/۵۴		
۱۳	گوشه‌گیری قهرمانان سابق	۹/۵		
۱۴	تأثیر منفی انکار توانایی فنی	۹/۳۵		
۱۵	نرسیدن به جایگاه شایسته تلاش و دیدن نا عدالتی	۹/۳۵		
۱۶	کمبود روانشناس برای رسیدگی به مسائل روحی و روانی	۹/۳۱		
۱۷	بی‌توجهی و بی‌مهری و عدم وجود حمایت معنوی	۹/۲۸		
۱۸	سردرگمی بعد از دوران قهرمانی	۹/۲۲		
۱۹	از بین رفتن انگیزه با دیدن شرایط قهرمانان فعلی	۹/۱۹		

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج جدول ۱۰، بالاترین اولویت مربوط به عامل مدیریتی و پایین‌ترین اولویت عامل اقتصادی بود.

به‌منظور اولویت‌بندی و بررسی گویه های روان‌شناختی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران از نظر نمونه‌های تحقیق از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. با توجه به نتایج جدول ۹، بالاترین اولویت مربوط به «آسودگی روانی و بازده مناسب در صورت تأمین بودن در کشور مقصد» بود.

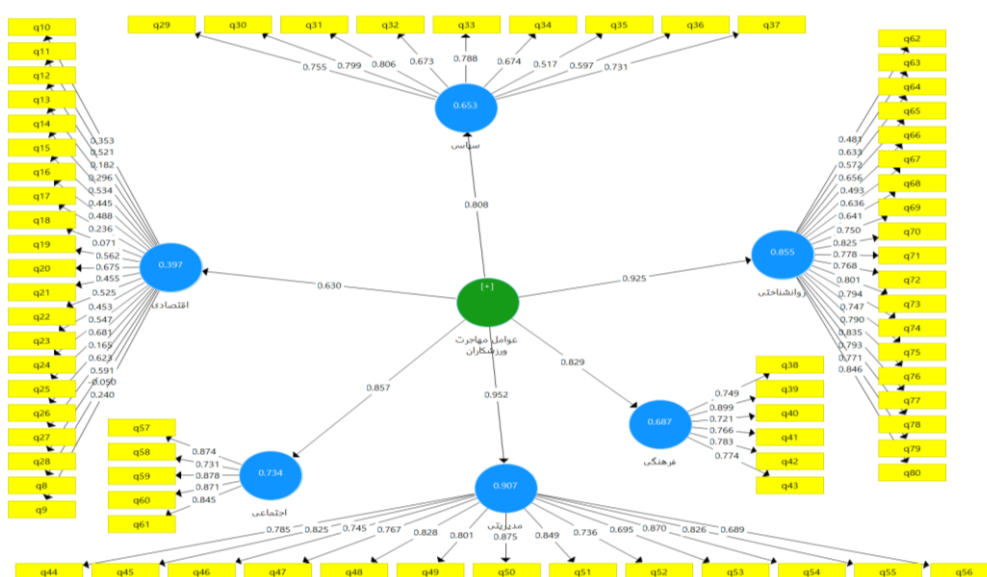
جدول ۱۰. رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

رتبه	عامل	میانگین رتبه	خی دو	سطح معنی‌داری
۱	مدیریتی	۳/۸۱	۱۲/۶۹	0.01
۲	اجتماعی	۳/۸		
۳	سیاسی	۳/۶۲		
۴	روان‌شناختی	۳/۶		
۵	فرهنگی	۳/۱۷		
۶	اقتصادی	۳/۰۱		

بر اساس عوامل شناسایی شده مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، مدل عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی

جدول ۱۱. مسیرهای الگوی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

مسیرهای مدل عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	ضرایب رگرسیونی استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
عوامل مدیریتی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۹۵۲	۶۲/۵۱	۰/۰۰۱
عوامل روان شناختی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۹۲۵	۳۵/۸۲	۰/۰۰۱
عوامل اجتماعی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۸۵۷	۲۶/۲۳	۰/۰۰۱
عوامل فرهنگی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۸۲۹	۲۰/۸۲	۰/۰۰۱
عوامل سیاسی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۸۰۸	۱۹/۲۶	۰/۰۰۱
عوامل اقتصادی ---> مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران	۰/۶۳۰	۱۱/۲۶	۰/۰۰۱

شکل ۱. الگوی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

ورزشکاران نخبه ایران محسوب می شوند. در ادامه (جدول ۱۲) شاخص های نیکویی برازش مدل ارائه شده است که بر اساس آن ها می توان این سؤال را مطرح کرد: آیا مدل از برازش قابل قبولی برخوردار می باشد؟

همان گونه که جدول (۱۱) و شکل (۱) نشان می دهد، نتایج حاکی از این است که همه عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران شناسایی شده از مقدار T و بار عاملی قابل قبول و مثبتی برخوردارند و عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی

جدول ۱۲. شاخص‌های برازش مدل عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران

شاخص‌های برازش	مقادیر شاخص‌ها	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	۱۵۸/۵۴	-
درجه آزادی	۹۳	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (χ^2/df)	۱/۷۱	مطلوب
ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۹۶	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۰۳	مطلوب
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۰۶	مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۰/۹۱۷	مطلوب

(RMSEA) با مقدار ۰/۰۹۶ و CFI با مقدار ۰/۹۰۳ مشاهده شد.

و استخدامی خود را در اردوهای ملی به سر می‌برد و فرصتی برای شغل دیگر برای او باقی نمی‌ماند، بعد از بازنشستگی منبع درآمدی ندارد تا زندگی خود و خانواده‌اش را تأمین کند. همین عدم تأمین زندگی در آینده عاملی است برای مهاجرت ورزشکار به کشوری که بعد از دوران قهرمانی برای ادامه زندگی به مشکل برخورد. ضعف تبلیغات ورزشی و بازاریابی برای ورزشکاران در کشور ما وجود دارد، شرایط به گونه‌ای نیست که ورزشکار از شغلش درآمدی کسب کند و درآمدزایی کند و تنها باید به حقوقی که از تیم ملی می‌گیرد بسنده کند. عدم پرداخت پاداش‌های مصوب و وعده داده شده از سوی نهادهای مختلف به ورزشکاران مدال‌آور و تصور بی‌ارزش بودن و نادیده گرفتن تلاش‌های ورزشکار از سوی مسئولان عاملی مهم و مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران از کشور است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که با توجه به اینکه سطح نسبی دستمزدها و درآمد سرانه کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته ارتباط منفی با مهاجرت از این کشورها از جمله ایران دارد، بنابراین پیشنهاد می‌گردد وزارت ورزش و جوانان در خصوص افزایش درآمد حقیقی و حقوق و دستمزد سرمایه‌های انسانی ورزش کشور اقدامات جدی به عمل آورد. در تحقیقی که متقی (۱۳۹۴) در راستای شناسایی دلایل اقتصادی فرار مغزها انجام داد، نابرابری درآمدی، بیکاری، محرومیت‌های نسبی و ... از جمله عوامل فرار مغزها شناسایی شد که نتایج آن با نتایج تحقیق

بر اساس نتایج جدول ۱۲ شاخص‌های برازش مدل از مقدار قابل قبول و مطلوب برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید می‌شود. مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد

بحث و نتیجه‌گیری

موضوع مهاجرت از موضوع‌هایی است که هیچ نهاد و یا سازمانی تا به حال به فکر اصلاح و یا ارائه راه‌حل‌های علمی برای رفع این ضایعه ملی نبوده است و متأسفانه هنوز اهمیت و جایگاه نیروهای متخصص و حرفه‌ای در کشورهای جهان سوم جا نیفتاده است. به نظر می‌رسد که بیشتر توجهات مسئولان و مدیران صرف هزینه‌های کوتاه مدت می‌شود تا صرف تربیت، آموزش و حفظ و نگهداری منابع نیروی انسانی کارآمد.

بنابراین هدف از انجام این تحقیق شناسایی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران بود و به نتایجی دست یافت که در ادامه مورد بحث قرار می‌گیرد.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که بالاترین عامل اقتصادی مؤثر در مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه نداشتن امنیت اقتصادی بعد از عمر قهرمانی و پایین‌ترین اولویت، مهاجرت برای تجاری‌سازی از طریق ورزش بود. در رابطه با عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران نخبه ایران می‌توان گفت که توجه به این نکته که عمر قهرمانی کوتاه است و امنیت اقتصادی بعد از اتمام دوران قهرمانی برای ورزشکار وجود ندارد و با توجه به اینکه ورزشکار زمان جوانی و فرصت‌های کاریابی

حاضر همسو بود. گیانوکالر (۲۰۱۴) به نقش عوامل اقتصادی در اقدام به ترک سازمان و نیز مهاجرت از وطن پرداخته‌اند. همچنین فرتوک زاده و اشراقی (۱۳۸۷) عوامل اقتصادی را در فرار مغزها از ایران بسیار مؤثر می‌دانند.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که بالاترین عامل اجتماعی مؤثر در مهاجرت ورزشی ورزشکاران اجرا نکردن قوانین مصوب در خصوص مزایای اجتماعی (شغل، بیمه و ...) ورزشکاران و پایین‌ترین اولویت رعایت شأن و منزلت اجتماعی در کشور مقصد مهاجرت بود. در بیان عوامل اجتماعی که بر مهاجرت ورزشکاران تأثیرگذار است، می‌توان گفت که نبود برابری و عدالت در ورزش از جمله عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران است. ورزشکاران در کشورهای دیگر شأن و منزلت اجتماعی مخصوص به خود را دارند و در کشور ما جایگاه اجتماعی ورزشکاران و قهرمانان به‌درستی تعریف نشده و در بعضی موارد دیده‌شده که به‌رغم قهرمانی و افتخارآفرینی برای کشور، برای آحاد جامعه ناشناخته هستند؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که بسیار به اهمیت دستیابی به امکانات رفاهی و خدمات شهروندی عرضه‌شده در خارج از ایران، تأکید کرده‌اند. بدون شک برای نگهداری از این سرمایه ارزشمند باید امکانات رفاهی، امنیت شغلی، احترام به شأن و منزلت و جایگاه اجتماعی در مورد مربیان و ورزشکاران تقویت گردد. این یافته‌های پژوهش با نتایج مطالعات فلاحی و منوریان (۱۳۸۷) و میر ترابی و خاوری نژاد (۱۳۹۳) مطابقت دارد. این محققان نیز دریافتند که عوامل مختلفی همچون منزلت اجتماعی، دستیابی به امکانات رفاهی و خدمات شهروندی عرضه‌شده در خارج از ایران می‌تواند از جمله عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت نخبگان از ایران باشد. این نتیجه با یافته‌های تحقیق جواد زاده (۱۳۹۴) همخوانی ندارد. این محقق در تحقیق خود به این نتیجه رسید که دلایل اجتماعی نمی‌تواند از عوامل اصلی مؤثر بر مهاجرت نخبگان باشد.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل فرهنگی مؤثر بر مهاجرت ورزشی

ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که بالاترین عامل فرهنگی مربوط به آگاهی نداشتن مردم از مشکلات ورزشکاران و پایین‌ترین اولویت، تفکر همیشه برنده شدن بود. در اشاره به عوامل فرهنگی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران، می‌توان گفت که ضعف رسانه‌ها در ریشه‌یابی و آسیب‌شناسی و نمایش مشکلات ورزشکاران از عوامل فرهنگی مهاجرت ورزشکاران است. سواد رسانه‌ای پایین در میان اهالی ورزش و بازیچه قرار دادن ورزشکار عاملی برای به حاشیه بردن است. خبرنگاران و گزارشگران، تعلیم ندیده و متخصص نیستند و تحلیل درستی از ورزش و موقعیت‌های ورزشکاران ندارند، باعث دامن زدن به آشوبگری‌ها و شایعات می‌شوند که ورزشکار از این اتفاق ضربه می‌خورد و به حاشیه می‌رود، بنابراین پیشنهاد می‌شود که از کارشناسان و افراد متخصص و مجرب در استفاده شود. بخشی از نتیجه به‌دست‌آمده با نتیجه تحقیق عباس زادگان (۱۳۸۰) همسو است. از نظر عباس زادگان یکی از دلایل مؤثر بر مهاجرت نخبگان عامل فرهنگی و به‌طور خاص‌تر نقصان بار فرهنگی است.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل سیاسی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که عدم ثبات در شرایط اقتصادی کشور، بالاترین عامل سیاسی و هم‌مسیر بودن با جبهه‌های موافق مسئولان پایین‌ترین عامل سیاسی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران بود. در رابطه با عوامل سیاسی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران می‌توان به این اشاره کرد که جدا نبودن سیاست از ورزش عامل سیاسی مهم و قابل‌توجهی برای مهاجرت ورزشکاران است. محدودیت‌های بی‌شمار در عرصه رقابت‌های بین‌المللی مانند ممنوعیت مسابقه با تیم‌ها و ورزشکاران اسرائیلی به‌ویژه در کشتی آزاد، فرنگی و ورزش‌های رزمی، همه‌ساله باعث نابودی شانس کسب عنوان‌های قهرمانی جهان برای ورزشکاران ایران شده است. این معضل سیاسی افسردگی محسوس را نیز در بین ورزشکاران کشور ایجاد کرده است که شایسته مقام قهرمانی بوده‌اند. در کشور ما ورزش قومیتی و جنسیتی شده و بانوان ورزشکار کشور تبعیض جنسیتی را متحمل می‌شوند و دچار

می‌شود که پیشنهاد می‌گردد مدیران با کم کردن فاصله خود با ورزشکاران و مربیان از دغدغه‌ها و مشکلات زندگی ورزشکاران و مربیان باخبر شوند. لازم است مدیران بعد از شکست‌ها با تشکیل نشست‌ها و کارگروه‌هایی به زمینه‌یابی مشکلات و علل شکست بپردازند. تشکیل نهاد یا کارگروه متولی آمارگیری، بررسی و اطلاع‌رسانی پیرامون ورزشکاران مهاجرت کرده از کشور: بدیهی است این پیشنهاد اولین راهکاری است که می‌بایست برای رفع اولین محدودیت‌ها و خلأهای حاصل از بررسی حاضر یعنی فقر اسناد و اطلاعات دقیق از عواملی که باعث این پدیده شده است. این مرکز می‌بایست از جانب وزارت ورزش و جوانان و با ترکیب نمایندگانی از مدیران، ورزشکاران، جامعه شناسان ورزشی، روانشناسان ورزشی و ... به جمع‌آوری آمار و اطلاعات و از همه مهم‌تر عوامل مؤثر بر بروز این پدیده، بررسی مستمر نیازها، نگرش‌ها، انتظارات و مسائل ورزشکاران از یک‌سو و اطلاع‌رسانی و انتشار یافته‌هایش به مراجع تصمیم‌گیری و سیاست‌گذار از سوی دیگر اهتمام ورزد. یافته‌های تحقیق فلاحی و منوریان (۱۳۸۷) نیز مؤید نتیجه‌های تحقیق حاضر است. این محققان به این نتیجه دست یافتند که عدم رعایت شایسته‌سالاری، فضا و چگونگی فعالیت‌های اداری و قوانین و مقررات اجرایی از مهم‌ترین انگیزه‌های فرار مغزها به حساب می‌آید. با توجه به یافته‌ها و نتیجه تحقیق می‌توان ادعا کرد که عامل مدیریتی مهم‌ترین و قابل تأمل ترین گزینه مهاجرت نخبگان ورزشی ایران به شمار می‌رود.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که بالاترین عامل روان‌شناختی مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران نخبه ایران آسودگی روانی و بازده مناسب در صورت تأمین بودن در کشور مقصد و پایین‌ترین اولویت از بین رفتن انگیزه با دیدن شرایط قهرمانان فعلی بود. در رابطه با عوامل روان‌شناختی تأثیرگذار بر مهاجرت ورزشکاران می‌توان به این اشاره کرد که ورزشکار این دیدگاه را دارد که ابزاری برای مدیران است و تازمانی ارزش دارد که بتواند مدال‌آوری کند و بعدازآن به حال خود رها می‌شود. همین

محدودیت‌های بسیار در زندگی ورزشی خود هستند، بانوان به علت شرایط حجاب خود نمی‌توانند اجازه حضور در رشته‌هایی مثل شنا، شیرجه، واترپلو و نجات‌غریق، سینکرونایز، کشتی، ژیمناستیک را در میادین جهانی ندارند. نتیجه به‌دست‌آمده با بخشی از نتایج تحقیقات عظیمی و همکاران (۱۳۹۸) و صالحی عمران (۱۳۸۵) همخوانی دارد. این محققان نیز دریافتند که عوامل مختلفی همچون تضادهای سیاسی، وجود فشارهای سیاسی، نبود آزادی در ابراز عقیده، وجود تبعیض و احساس نابرابری، عدم وجود آزادی‌های فردی سیاسی، فقدان آزادی بیان کافی، وجود مدیریت‌های سیاسی و علاقه به زندگی در یک جامعه بدون احساس تبعیض از عوامل سیاسی مؤثر بر مهاجرت نخبگان است.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مدیریتی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران، نشان داد که بالاترین اولویت مدیریتی مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران ایران توجه مدیران به رشته‌های خاص و پایین‌ترین اولویت مربوط به حضور بی‌رمق مدیران برای استقبال از بازگشت تیم‌ها بود. در رابطه با عوامل مدیریتی تأثیرگذار بر مهاجرت ورزشکاران، می‌توان به این نکات اشاره کرد که بی‌توجهی مدیران به شرایط ورزشکاران عاملی مهم و پررنگ برای مهاجرت ورزشکاران به حساب می‌آید. عدم توجه مسئولان ورزشی کشور نسبت به ورزشکاران مستعد ملی‌پوش تا جایی ادامه داشته است که بسیاری از ورزشکاران کشورمان ناچار به تغییر تابعیت شده و هم‌اکنون برای تیم‌های ملی سایر کشورها افتخارآفرینی می‌کنند. نتیجه گرا بودن مدیران غیرورزشی و نحوه برخورد با ورزشکاران در زمان شکست عاملی مهم برای مهاجرت ورزشکاران به شمار می‌آید، چراکه ورزشکار نیاز به حمایت و پشتیبانی دارد تا بتواند توانایی خود را ثابت کند. توقعات برآورده نشده مورد انتظار ورزشکاران باعث شده تا گلایه‌های بسیاری از مدیران داشته باشند و این ادعا را داشته باشند که مسئولان ورزش کشور آن‌طور که باید از ورزشکاران حمایت نمی‌کنند. رشد، پرورش و حفظ قهرمانان به‌عنوان سرمایه‌های ملی باید سرلوحه برنامه‌های مدیریتی ورزش کشور باشد؛ بنابراین پیشنهاد

نگاه ایزاری به ورزشکار باعث سرخوردگی و ناامیدی ورزشکار می‌شود. عامل دیگر کمبود روانشناس برای رسیدگی به مسائل روحی و روانی ورزشکار در دوران کوران آماده‌سازی و مسابقات است. چراکه با توجه به بار روانی سنگینی که ورزشکار در این دوران متحمل می‌شود، این نیاز احساس می‌شود تا یک روانشناس کنار تیم حضور داشته باشد و این مشکلات را برطرف سازد. نکته دیگر دیدن شرایط قهرمانان سابق است، ورزشکار با دیدن شرایط قهرمانان پیشین انگیزه خود را از دست می‌دهد و آینده خود را این‌گونه تصور می‌کند؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که کیفیت بالای زندگی در کشورهای توسعه‌یافته نسبت به کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، عامل اساسی در تعیین مهاجرت به شمار می‌رود. بنابراین وزارت ورزش و جوانان بایستی مجموعه سیاست‌هایی را که باعث افزایش شاخص امید به زندگی می‌شوند را اتخاذ نماید. کیفیت بالای زندگی در کشورهای توسعه‌یافته نسبت به کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، عامل اساسی در تعیین مهاجرت به شمار می‌رود. بنابراین وزارت ورزش و جوانان بایستی مجموعه سیاست‌هایی

را که باعث افزایش شاخص امید به زندگی می‌شوند را اتخاذ نماید. بخشی از نتیجه به‌دست‌آمده با نتیجه تحقیق طاهری دمنه و همکاران (۱۳۹۷) همسو بود. طاهری دمنه و همکاران در این تحقیق به این نتیجه رسیدند که بیشترین سهم از مفاهیم ذهنی سازنده تصاویر آینده، از تصاویر ویران شهری مبدأ نشئت می‌گیرد؛ به عبارت دیگر، با این ذهنیت که نمی‌توان برای جامعه آینده‌ای امیدبخش را متصور بود، مهاجرت به عنوان اقدام مطرح می‌شود.

نتایج تحلیل مدل‌سازی معادلات ساختاری مربوط به مدل تحقیق نشان داد که همه عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران شناسایی شده از آماره تی و بار عاملی قابل قبول و مثبتی برخوردارند و عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشی ورزشکاران نخبه ایران محسوب می‌شوند. همچنین، مقادیر شاخص‌های نیکویی برازش مدل نشان داد که شاخص‌های برازش مدل از مقدار قابل قبول و مطلوبی برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید شد.

References

1. Agergaard, S. and V. Ryba, T. Migration and Career Transitions in Professional Sports: Transnational Athletic Careers in a Psychological and Sociological Perspective. *Sociology of Sport Journal*, 2014. 228-247.
2. Asadi, M. Jahangiri, A. Pourghasab Amiri, A. and Nabati, I. Legal Status of Athletes' Citizenship in International Sports Law. *National Conference on Research in Sport Science*. 2015. (Persian).
3. Bagheri, H. Ghavam Sefat, M. and Haseli, G. A Study of the Migration Factors of Iranian Athletes. *Second National Conference on Sport and Health Sciences Achievements*. Ahvaz. 2018. (Persian).
4. Delkhosh, S. K. Mehr news agency. 2017 Oct 14. (Persian).
5. Guo, S. and Zhao, H. Fuzzy best-worst multi-criteria decision-making method and its applications. *Knowledge-Based Systems*, 2017. No. 121. Pages. 23-31.
6. Fakhrani, A. Gharayagh Zandi, H. and Abbasi, M. Relationship between Psychological factors of Human Capital and Organizational Agility of North Khorasan Administration of Sport and Youth. *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 2017. Vol. 4, No.14, 89-99. (Persian).
7. Foroutan, Y. and Sheikh, M. Investigating the tendency of students of Ferdowsi University of Mashhad to international migration. *Sociology of Social Institutions*, 2018. No 4. Pages 61-79. (Persian).
8. Hosseini, S. M. and Hashemi, S. M. R. Migration, Opportunities and Threats. *Collection of migration articles, opportunities and challenges*. 3rd Seminar on Immigration Ministry of Justice of Afghanistan. 2016. (Persian).
9. IOM. World Migration Report 2018. International Organization for Migration. (2018).

10. Iranian Journal of Economics. Above the waters: the problems of the Iranian elite and the phenomenon of brain drain. 2009. Twelfth year, No. 133. (Persian).
11. Jantan, E. Fallahi, M. A. and Seyfi, A. Investigating the Factors Affecting Immigration from Developed and Developing Countries to the United States. Two Social Science Quarterly, 2014. Vol. 12, No. 1. (Persian).
12. Javadzadeh, P. The social cause of the migration of Iranian elites to American universities. Cultural Management, 2015. pages 95-111. (Persian).
13. Javdani, H. Investigating the Internal Factors Boosting the Process of Leaving the Scientific Elite from the Country. Management and Development Process, 2005. No. 4. Pages.47-36. (Persian).
14. Khalili, R. Elite Immigration: A Social Phenomenon or National Security Issue. Strategic Studies, 2002. No 16, Pages 442-423. (Persian).
15. Nunn, Alex. The "Brain Drain" Academic and Skilled Migration to the UK and its Impact on Africa. Report to the AUT and NATFHE. 2005.
16. Jalili Shishevan, A. Dortaj, F. Saadi Pour, E. and Farrokhi, N. Investigating the Variability of the Causal Relationships between Social Capital, Self-esteem, and Academic Hope among and Individual Elite Athletes. Organizational Behavior Management in Sport Studies, 2017. Vol. 4, No.3(15), 33-50. (Persian).
17. Smith, E. Saladino, C. and E. Brown, W. Brain Drain in the Mountain West. Economic Development & Workforce. 1-14. 2020.
18. Sohbatih, F. Riyahi, A. and Zare, A. A Study on the Scientific Migration of Iranian Researchers and Medical Specialists to the Universities of Developed and Industrial Countries in the Scopus Database. Journal of Modern Medical Information, 2015. Pages 42-33. (Persian).
19. Taheri, A. The Escape Pathology of Brains in Iran. International Studies Quarterly, 2008. Pages 141-91. (Persian).
20. Taheri Demneh, M. and Kazemi, M. The desire to emigrate among young people; a qualitative study in future images. Journal of Interdisciplinary Studies in Human Science, 2018. Pages 53-78. (Persian).
21. Tamanaei, H. R. A note on brain drain. Journal of Consulting Engineer, 2015. No. 70.
22. Yaghoubi, S. From uncertainty to cultural exchange; the positive and negative consequences of migration, 2015. (Persian).
23. Zarghani, S. H. and Mousavi, S. Z. International Migration and National Security. Strategic Studies Quarterly, 2012. (Persian).